1968

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

TU 10 OCTOBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1675

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn (Journal du matin)	Journal du soir	Trung Bắc Chủ Nhật (Hebdomadaire illustré)	Nam Phong (Revue mensuelle illustrée)	Agriculture
Một năm.	6$00	6$00	6$30	6$60	12$00
Các làng và					
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. NGUYỄN MẠNH BỔNG
Directeur : NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur : NGUYỄN TƯỜNG LÂN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion: . . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Hội-viên thành-phố ta lại phải bầu lại

(DƯ-LUẬN)

Dễ từ khi thành-phố Hà-nội ta có cuộc bầu-cử hội-viên đến giờ không khi nào lại có cái cuộc bầu-cử nhạt-nhẽo mà lạnh-nguội như cái cuộc bầu cử lần này. Cái nghị định bầu cử công-bố nói, cái biển đề tên người ứng cử huyện yết rồi, cho mãi đến lúc cái vé đi bầu đã phát khắp vào tay các người có quyền bầu cử rồi mà vẫn chưa thấy có cái giấy đạt của một ông hậu tuyển hội-viên nào, chưa thấy có cái lít (liste) nhân viên túc số nào, chứ đừng kể đến chỗ này mở một hội diễn thuyết, chỗ kia mở một hội diễn thuyết của các nhà ra ứng cử bày tỏ ý-kiến với các nhà dự bầu hay lại còn đàm tiệc Tây, đàm tiệc Tàu, tối nay một chầu hát ở hàng giấy, tối mai một chầu hát ở Thái-hà, náo-nhiệt ồn-ào như những cuộc bầu cử mọi lần trước nữa: buồn hiu hắt ngắt cho mãi đến đôi ba buổi cuối-cùng sắp tới ngày bỏ vé mới có được bồn, năm ông nói rằng ra ứng cử mà ông thì của dõm ra rồi lại bỏ, ông thì ngỏ ngáo ra rồi lại thôi, đến chính ngày bỏ vé là ngày chủ nhật 7 Octobre vừa rồi, trông cái tình-hình những người có vẻ đi bầu thật là chán ngán quá! người no hỏi người kia bầu ai, người kia hỏi người no đi hay không, nói đến tên các nhà ứng cử, hỏi ông Bình không ai biết cái phẩm-hạnh, cái tài-năng, cái học-thức ông thế nào, hỏi ông Đính cũng không ai biết cái lai lịch, cái gia-thế, cái nhân-cách ông thế nào, biết ông nào mà bầu. biết ông nào nên ông nào không mà đi bỏ vé ; xét về phương-diện công-ích thì thế, nhất là xét về phương-diện tự-lợi lại càng chán nản thêm, năm thối mười món đàn ngọt hát hay, hậu-hĩ ra lại còn chè bao giầy gói như mọi lần trước đã không có rồi mà ô-tô ai rước, cao-su ai mời, bỏ tiền túi của mẹ đi ra mà làm một cuộc xe sắt lộc cộc, chẳng chực mất cả buổi ở trước tòa Đốc lý thì thật cũng lấy làm phiền quá: vì thế mà nhiều người có vé bầu không muốn đi bỏ vé, có người đi thì lại vì nỗi không hiểu rõ nhân-phẩm các nhà hậu tuyển hội-viên là thế nào như trên kia đã nói mà đành bỏ cái phiếu trắng cho qua lần ; quả nhiên lúc mở phiếu ra thì có năm ông ra ứng cử không ông nào hợp lệ đủ phiếu bầu mà thành ra hội-viên trượt cả.

Cuộc bầu cử này sở-dĩ thành ra nhạt-nhẽo người lạnh như thế, có nhiều người bảo tại những người học-thức, những nhà tai mắt trong thành-phố không ai chịu ra ứng cử những ông ra ứng cử đây, không biết chừng cái phẩm hạnh, cái tài-năng, cái học-thức của các ông hay giỏi thế nào thì không rõ, nhưng vì cái lai-lịch, cái gia-thế, cái nhân cách của các ông chưa biểu-lộ ra ngoài lắm, trong thành-phố chưa mấy ai biết mà dám nhảm mắt bỏ vé bầu liều; những người học thức những nhà tai mắt đã không có ai ra thì cái luồng gió cạnh-tranh cũng không lấy gì làm kịch-liệt lắm; so cạn thì thế nào bèo lại chẳng dồn đất, ông nào đã ra ứng cử cũng không phải phập phồng lắm về nỗi có kẻ phồng mắt tay trên, nên cũng nọ cần chạy ngược chạy xuôi, nọ phải mượn tới cái sức tửu thực kim tiền, bắm đốt ngón tay những bôn chân hội-viên mà hậu tuyển cũng chỉ có bôn người với một nửa mà thôi, cứ đứng-đỉnh đợi cái thời-kỳ mở phiếu; về phương-diện các nhà dự bầu, đối với cái người mình chưa được quen biết bao giờ, mà lại không khẩn khoản cầu cạnh tới mình thì tội gì mà đi bầu cho mất công mà có đi thì bỏ phiếu trắng cũng là phải.

Nói thế cũng là nhiên là đúng rồi, nhưng ta lại phải nên xét rằng các nhà học-thức, các nhà tai mắt vì sao mà không ra, vì sao mấy lần bầu-cử nào nức xôn xao, dám này một lít ba người, dám kia một lít bốn người, đốt hoi đốc để lấy số thu thấy và nhà cửa

thế mà những người học-thức, những người tai mắt xưa kia cổ võ là thế mà bây giờ chán nản không ai chịu ra, cuộc bầu-cử lần này mới biến thành cái thái-độ nhạt-nhẽo người lạnh như thế.

Thành-phố ta muốn cho có được người đại-biểu xứng đáng để mưu tính việc công ích công lợi cho mình thì trước hết phải thận trọng cái quyền bầu cử của mình đừng đem làm một cái vật nô-lệ cho cái thế-lực từu thực kim tiền để lập nên cái lối hành cầu của những phường hiếu danh rởm; cuộc bầu cử không có những chuyện cạnh tranh vô lý nữa, thì người có tư-cách xứng đáng mới vui lòng hỏi dạ mà ra ghé vai gánh vác việc chung. cái cuộc bầu cử ở xứ ta mới không đến nỗi thành ra những cuộc hư thiệt vậy.

C. D.

CÁI CÔNG-DỤNG CỦA HƠI NGẠT VÀ CÁI CÔNG-DỤNG CỦA MẶT NẠ NGỮ-ĐỘC

Những khí-giới của người ta chế ra trong buổi chiến-tranh, nay đều đã đem lợi dụng vào trong các công việc về hoà-bình.

Cái hơi ngạt thì dùng để giết các loài sâu bọ làm hại cây cối cũng các thứ công-việc bằng nó.

Cái mặt nạ ngừ-độc thì dùng cho những người làm công việc nguy hiểm về những người làm công việc nguy hiểm về

Tin Trung-hoa

Ngày 29 Septembre 1923

Nam-quân khôi phục được Linh-sơn

Hoàng-minh-Đường khôi phục được Linh-sơn, Bắc-quân chạy tan nát cả.

Đàm-diên-Khải lại vào Trường-sa

Đàm-diên-Khải lại vào quân vào Trường-sa quân độ Đường-sinh-Trí (Bắc-quân) cướp lấy các đồ vật trong thành rồi trốn đi.

Nam-quân và Bắc-quân sẽ có cuộc chiến-tranh to

Các quân đoàn Nam-quân và các quân đoàn Bắc-quân đã kéo đến đóng ở Dịch đa-lean, trong cầm ba ngày, chắc có cuộc chiến tranh to ở đó.

Phái Thiên-tân điều tra số nghị-viên không tán thành cho Tào-Côn

Ngày 23 Septembre, phái Thiên-tân đặt việc nghị-viên các tỉnh để điều tra số nghị không tán thành cho Tào-Côn

Quân Quế châu bỏ thành chạy

Ngày 27 Septembre Điền-quân và quân Quế-châu đánh nhau ở ngoài thành Nam-tụng, đến quá trưa, quân Quế-châu lại vào thành, số sức chống giữ, đến 8 giờ sáng hôm sau, thì nàng phải bỏ thành chạy, hiện quân đã chiếm được Nam-hùng.

Trần-quỳnh-Minh sắp thất cước

Trần-quỳnh Minh thấy Liên quân (quân-đội về phía Tôn-Văn) kéo sang Hải-phòng, biết rằng Hải-phòng tình thế đã nguy cấp, đánh giây thép cho Ôn thọ-Đức (tỉ Sơn-đầu) Hạm đội đến Sơn-vĩ, để phòng khi xuống tàu mà chạy.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris. ngày 8 Octobre 1923

Đảng quân chủ đối với ông Maivy

Những người về đảng quân-chủ đánh ông Maivy tại thành Cahors (quận Lot). Lại có bắn súng nữa. Bốn người bị bắt.

Quan Briand đối với cái chính sách của quan Poincaré

Quan Briand đọc diễn-văn tại Gurande có nói rằng: Pháp ai ai cũng phải một lòng một dạ với quan Poincaré.

Paris ngày 9 Octobre 1923

Nước Đức với Đồng-minh

Chính-phủ nước Đức đã xin điều-đình với nước Pháp và nước Bỉ về sự lại cho thợ thuyền làm việc trong hạt sông Ruar.

Tòa nội-các nước Đức

Nghị-viện nước Đức đã bầu phiếu tỏ lòng tin cậy tòa nội-các mới nước Đức.

Việc trong các hạt rủi-hành

Lính Pháp đến đóng ở hai cái mỏ nữa.

Các nhà kỹ-nghệ đuổi bớt thợ đi, vì không có mấy nơi đặt hàng và vì chính phủ nước Đức không trợ cấp cho.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 7 Octobre 1923

Việc nước Thổ

Lính nước Thổ đã vào thành Constantinople. Nhân-dân rất là hoan-nghênh.

Việc nước Đức

Bảy người Đức bảy-hoạt có khi phải án xử-tử, đã được quan Giám-quốc Millerand gia ân đổi tội cho làm tội khổ sai.

Việc nước Tchécoslovaquie

116.000 người thợ mỏ đình-công đã trở về làm việc.

Việc nước Hy-lạp

M. Alexandrée, thượng-thư bộ ngoại giao nước Hy-lạp, và quan đại-sứ nước Yougoslavie ở Athènes đã ký với nhau bản giao-ước nói về cái thế lệ trong miền lỵ đe ở Salonique.

TRONG HAI MƯƠI NHĂM NĂM TRỜI ĐẺ HAI MƯƠI BỐN ĐỨA CON

Mới rồi một người đàn-bà nước Pháp tên là Mme Grasset, tức là Marie Michel, ở Saramon-les-Baine được thưởng kim-bội-tinh gọi là bội tinh *Pháp-quốc gia-đình*. Bà được thưởng bội-tinh ấy là vì trong 25 năm trời bà sinh được 24 người con.

Trong 25 năm ấy, có hai lần bà sinh đôi. mà một lần bà sinh ba.

MỘT CÁI CÔNG DỤNG CỦA NGHỀ VÔ TUYẾN ĐIỆN THOẠI

Từ ngày nghề vô tuyến điện thoại đem ra ứng dụng ở đời, mỗi ngày người ta lại tìm thêm cách mà lợi dụng cái máy ấy để làm cho cái khoái lạc trên đời thêm lên.

Mới đây người Anh lại đã xướng lên việc đặt các máy vô tuyến điện thoại cho những người đi tắm bể dùng. Ít lâu nay ở một nơi tắm bể kia, đã từng thấy nhiều người thấn thể ngâm xuống nước bể, mà hai tai vẫn nghe được những cuộc đón nhạc cùng các tin tức ở tận đâu đâu. Khoái thay.

MỘT CHIẾC TÀU BAY PHÓNG NGƯ LÔI CỦA NƯỚC PHÁP

Bộ hải-quân nước Pháp mới có một chiếc tàu bay phóng-ngư lôi, cái kiểu cũng tinh xảo chẳng kém gì các tàu bay phóng-ngư-lôi hạng nhất của các nước khác.

Tàu ấy có một cái động-cơ kiểu Renault 600 mã-lực. Ở chỗ khoảng giữa hai cái bánh xe, có đặt một cái ngư-lôi rất lớn nặng 700 kilos. Cả tàu bay lẫn ngư-lôi nặng 3.881 kilos.

Tàu bay có ngư-lôi bay được 150 km 500 trong một giờ. Trong 7 phút 27 giây, tàu bay lên được 1.000 m, và bay trong 35 phút 38 giây thì lên cao được 3.000 m. Lên đến đấy tàu mới thả ngư-lôi xuống. Một cái ngư-lôi nặng 700 kilos mà lại trên cao rơi xuống như thế, thì cái sức hủy hoại no đủ để hủy tế nào, một tà công có thể sánh vượng ra được vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

«Chạy thằng ro» nghĩa là gì?

Ở Trung-kỳ có tiếng « chạy thằng ro » nghĩa nó cũng như « cắt thằng » vậy. Sau đây ký-giả xin kể một chuyện mới rất lý thú, để làm một cái tin đề về chữ « ro ».

« Mấy hôm nay có hiệu cho thuê xe đạp kia kêu rằng để bị một thằng xỏ là ăn mất sang trọng đến thuê một cái xe đạp còn đương mới tốt lắm, chạy lanh lắm. — Tưởng là nẫu thuê đi rồi lại đem trả tử tế như người khác, ai ngờ nẫu đã tiêm tâm ăn cướp cái xe ấy lự bao giờ, nên chi nẫu thuê rồi thì đạp chạy thằng ro, tìm đâu cũng không thấy. Ấy thằng ro, nghĩa là như thế.

P. Đ. (Tourane)

VÀNG CÓ THỂ CHẾ RA ĐƯỢC KHÔNG?

Trong một tờ báo Tây có thấy mấy câu sau này:

Chẳng bao lâu nữa sẽ đến ngày các nhà bác-học tìm được cách chế được vàng, điều ấy để không ai tưởng đến, nhưng xét ra cũng là một chuyện thường.

Thực thế, cứ như hiện-tình các công việc kê-cứu ngày nay thì chẳng là trong hai, bốn, năm, mười năm nữa là người ta sẽ tìm được cách chế ra vàng vậy.

Đồng dẫu các loài kim có chất radium. Trong các loài kim về thứ-hạng thì có loài vàng và loài bạc.

Vào khoảng giữa hai loài radium và loài vàng, thì có những chất actinium, uranium, potonium, cùng nhiều chất khác nữa.

Vào khoảng giữa hai loài vàng và bạc thì có các chất neblium, yirium, cũng nhiều thứ khác nữa.

Ngày nay các nhà bác-học đã công nhận rằng đồng chất radium có thể chế được chất hêlium. Một ngày kia đồng chất hêlium, chẳng rằng lại có thể chế được vàng. Người ta lại tính ra rằng đồng chất vàng có thể chế ra chất bạc.

Các việc chế-tạo như thế, về đường thực-tế hiện nay chưa có, nhưng về đường lý-luận thì đã một điều đích xác, mà cái điều lý-luận ấy thế nào cũng đến ngày thực-hành vậy.

Mà trong khi đông các loài kim về bộ trên như radium, vàng, bạc mà chế các loài kim về bộ dưới, thì tự-nhiên sinh ra rất nhiều động-lực tinh đáng giá gấp mấy số tiền phải tốn về việc chế-tạo.

Một ngày kia khoa-học tiến-bộ hơn bây giờ, người ta có thể đem chất radium mà phân ra các chất kim về bộ dưới chất radium, mà trong các chất chia rẽ nhau ra như thế, sẽ sinh ra về số là động-lực có thể dùng cho máy chạy được. Người ta có thể phân các loài kim như thế, cho mãi đến lúc cuối cùng là khí thấy đến chất khinh khí thì không phân được nữa.

Những thói giả-man !...

Cái phong tục trong một xứ, rất có quan hệ đến tinh-thần một xứ. Người ngoài đi quan sát phong tục nơi, thường hay để ảm đến những phong tục tai được ngộ, mắt được thấy để ảm cái thước đo, cái cân nước, mà liệu lượng cho tinh thần một dân tộc hơn hay kém tốt hay xấu thế nào . . . Người ngoài đến xứ ta cũng vậy, cũng quan sát ở cái phong tục là cái điều tinh-thần hiển-hiện dễ thấy, để bình-phẩm ta. Họ thấy tục ta cũng lễ ăn tiền, họ cho ta có cái tinh tốt không quên gốc. Họ trông thấy ta phép tắc với người già cả, đi nhường đường, ngồi nhường chỗ, họ khen ta là một dân-tộc biết tôn kính quê nhân đạo. Những điều khen đó, khiến cho ta vừa mừng lại vừa sợ . . Mừng vì họ biết ta là một dân-tộc có tinh-thần tốt không phải là một dân-tộc có mồm hèn đến mạt đến nỗi mà. . . . cái gốc để bền vững, thì bước đường đi lên cũng còn có trông mong, không đến nỗi ngày càng lạn bại. Tuy nhưng ta lại sợ, sợ vì nỗi cái hay của ta họ biết thì vẻ vang cho ta thật, song cái dở của ta mà họ biết thì số nhục cho ta đến thế nào . . Sợ vì nỗi cái tinh thần tây mỹ của ta ngày nay còn phảng được là bao, mà những cái tinh cách giả-man, thì cứ rằng ngày phơi ra trước mắt cho người ta nhòm vào tìm tòi tận óc Ấy thế cho nên lo này còn gặp mấy những cái mừng thầm xưa kia...

Lấy một nước lễ nghĩa, một dân văn-hiến như nước ta đây, nay may nhờ ơn Hiền-hộ đặt dìu, đã sắp sửa tập bước lên con đường tiến hóa văn-minh, mà lấy hai tiếng giả-man để phê điểm cho mấy cái tinh cách của người mình thì qua không cam lòng thật . . ! Kể cầm bút trước cũng không muốn bạo gan mà dùng hai tiếng ấy; Song xét ra thì cái gì man quá là một cái vết ta không nên tôi đợp phải ra, xấu xa đáy lại, ta đã giấu tấm lòng tự ái, cũng không nên tăng bốc nó lên quá, hay là giấu giếm nó vào chỗ miệng bình bưng kín được nào. Vậy nên thà rằng đem nó mà ta bình phẩm lại ít, may ra những người có những tinh xấu ấy bỏ đi, còn hơn là bưng bít giấu quanh, song chung qui vẫn phô phang ở chỗ tai mắt người người mà đợi cho người bình-phẩm vậy.

Những cái tinh cách của người mình mà đáng được cái tên xấu-xa ấy, ta không thể nói hết có vào một bài cho gọn gàng lành lọn được, song ta cũng có thể đem mấy cái thông tục ra mà luận bàn. Cũng phải nói như xe, ngay như cái tục cưới rầu cũng tinh nguyên là cái tinh mà ta mất người mình được cùng kiến dẫn luôn ở đâu mà trước nhỏ, mà có ai là những cái nguyên-nhân lỗi tinh lên đến tận ta của người mình.

Ở tàu trong hàng ca mẫu, mãi được ít không biết mấy mà kể; ấy nhiều những cũ với nỗ-nhiên, nhưng tỏ đi thành ra không biết gì là cay nữa! người mình chẳng cũng thế, mấy mươi đời lười lĩ mãi điều về cái tục tập khôn ngoan ấy, thành ra có những là khuôn-sáo giản sơn sống phỉ miệng của sơn, những ông tai mắt như quốc-dân, yên đâu sơn sống lấy câu chữ

làm cầu nặng nịu, những lúc yên dấu giận dữ đối với con còn thế, chẳng trách được có bà lớn nọ riếc chồng rong phố, ông quan kia chửi dân ở trước công-đường. Ôi! mạt-tục, mạt-tục!!!

Gần đây phong-trào đổi mới, cái giã man của người mình nó cũng thêm khôn! nào bỏ thơ rơi, nào gián giấy xỏ, nào thuê người đánh trộm, nào mượn kẻ chửi rong. Kẻ tung người hứng, kẻ mở lối người theo đường, thậm đến nỗi cái nghề đánh hộ chửi thuê, hầu đã thành ra cái nghề nghiệp làm ăn của lũ du côn, quân khách nợ! Sao cái văn minh của người càng ngày càng hay càng giỏi, mà cái giã-man của mình càng ngày lại càng nảy nở thêm ra, cái cách tiến-hóa của mình, nghĩ cũng ngược đời thật! nhân ta lại nghĩ những người xứ nào, trong xứ còn quá giã-man, chưa có chi là pháp-luật, họ dùng đến cách cãi nhau đánh nhau được thua hơn kém, để giải quyết những nỗi bất bình, thì ta cũng chớ nên cả miệng lớn tiếng cười người! Họ không có luật-phép mà giải quyết những nỗi bất-bình, chỉ dùng đến cách cãi-lý đánh đôi, thế người mình sống ở dưới vòng pháp-luật thiêng-liêng, lại dùng đến cách thuê đánh, thuê chửi để bả giận rửa hờn, thì quả còn giã-man hơn họ một bực vậy! Ấy đại-khái những thói-tục đáng-khinh đáng-bỉ, đáng cho người ngoại quốc quan-sát đến mà phải khen cho tục-lệ quê thói của ta, còn nhiều lắm nữa, ấy thế mà những điều đó chỉ là trái tai chướng mắt cho một số ít người ở xã-hội mà thôi! Những cách cử chỉ rởm-dơ, cùng những tiếng ăn nói du-côn, chẳng những không ai xa lánh thì thôi, cây vẹo bóng cong, người trên kẻ-nhón đã lấy làm hay, thì bọn thanh-niên cũng có một số nhiều lấy làm sính mà học đòi theo lối, ta thử xem những cái tân danh-từ như «nên thân, ốm-tử, cù-đại, mả-già» ở miệng bọn học-sinh trẻ tuổi nước ta, đã thấy nở ra nhiều lắm vậy. Ta mong ai là người làm cha làm mẹ, làm quan làm thầy, nên tự mình sửa đổi và ngăn-cấm những cái giã-man khiếm-nhã ấy đi; để bảo-tồn cho thể-diện quốc-dân ta, sau nữa để làm gương cho kẻ dưới đàn sau, thì kẻ viết bài này cám ơn vậy.

B. M.

NHÀN ĐÀM

Hoa đào tháng chín

Độ này tiết trời thực lạ, mới là bắt đầu sang tháng qui-thu, cái tiết xuân-quang đầm ấm kia còn những 120 ngày là một cái thời-kỳ rằng rặc khá dài nữa mới tới, thế mà nhác trông phong-cảnh đã ra chiều xuân lắm rồi. Sao vậy? Đầy vườn đào lý, cây nào cây nấy hoa nở đầy cành, đua thắm thi tươi, nụ cười hớn-hở. Nhưng tưởng đó cũng là vì cái có thời-tiết ấm lạnh sớm muộn xui nên thế, cũng không lấy chi làm lạ lắm, thế mà có người đối với cái cảnh ấy trong lòng lại mang một cái bi-quan.

Cụ Mỗ ra chơi vườn cảnh thấy vậy thở dài mà than rằng:

Ôi! nhác trông cảnh vật, khiến cho ta luống những đau lòng vì thế đạo nhân tâm!

Một nhà văn-sĩ bên láng diềng đương khi đối cảnh sinh tình, hứng bút toan đề thơ, nghe tiếng than thở chạy lại hỏi rằng:

Dạ dám thưa cụ, cái cảnh mới này thực là một cảnh nghi-nhân, ý hẳn Hóa-công thương đời gặp khi túc-sái nên muốn giả tay điểm xuyết thêm cho một cái cảnh sắc mới mẻ này, há chẳng đáng nên mừng nên vui lắm ru. Vậy có chi mà cụ buồn?

Cụ lắc đầu lại thở dài nói:

Ông không biết, cứ như cái lý thuyết của cổ-nhân đã từng kinh-nghiệm mà giả đây vẫn lấy làm tin thì cái cảnh *hoa đào tháng chín* này là vì cái âm-khí thái thịnh, dâm-phong trong xã-hội mỗi ngày mỗi nhiều mà sinh ra. Cái cảnh sắc hiền-nhiên này há chẳng là một cái trang-triệu luân-lý suy-đồi đó ru!

Nhà văn-sĩ dật mình nói rằng:

Nếu quả như vậy, thì e rằng rồi ra hoa đào nở cả bốn mùa, chứ không những tháng chín mà thôi. Ô!

Phú-sơn

Cuộc thi thơ

Của Nữ-tư-Quyền [illegible]

Thơ thi

CMXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Ngôi miếu nên xây giữa khuê rồng.
Tuấy-hội, minh-đường dòng nước Nhị,
Mạch-lai chính-tâm rẫy non Nùng.
Hồ vuông, cây cổ chừng bao thuở,
Tượng thánh bia hiền trải mấy đông.
Khuê-các ngự-đề, cao chót vót,
Bảo-tồn quốc-túy khói hương chung.

Chánh Hương-hội
Làng La-xá, Hải-dương

CMXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hiền triết lưu-danh dấu Lạc hồng.
Không miếu bảo-tồn nền quốc-túy,
Lý-triều sáng tạo mái nho-phong.
Y-quan lễ nhạc gương kim cổ.
Đạo-đức cương-thường rạng núi sông.
Lễ-giáo trang-nghiêm nguồn gốc vững,
Khí-thiêng nghi ngút tỏa trời đông.

Lan-đình, Lê-thái-Khương, Hải-ninh

CMXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu hãy còn đây đạo vẫn sùng.
Nam Bắc lưu truyền dòng Khổng đạo.
Nhị Nùng nở nếp dấu nho-phong,
Ngô Quyền còn nhớ triều Lê Lý,
Hán-sĩ sao quên chốn Lạc-hồng.
Đăng báo mở mang đàng học thức,
Làm gương muôn kiếp để soi chung.

Lê-bá-Ngữ
Làng Thịnh-hào, Hà-đông

CMXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khuê tụ trời dành chốn học cung.
Nước Nhị hợp dòng in nước Tứ,
Non Nùng chung tú lẫn non Đông.
Danh đề bia đá Lê còn dấu,
Tượng tô ngai vàng Lý khởi công.
Âu, Á phong trào nay gặp hội,
Rồng bay quanh miếu bóng mây lồng.

CMXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Không miếu xây nên rất lạ lùng.
Cây Lý tờ bồ hoa tuyệt điểm,
Bia Lê đôi dãy đá rêu phong.
Sông văn gió dạt dòng sông Nhị,
Mối đạo sao in đỉnh núi Nùng.
Khuê các đền bằng phong cảnh ấy,
Trải xem năm, bắc với tây đông.

Nguyễn-Khải
Làng Trung-kính, Hà-đông

CMXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu cao nền giữa bình-không?
Từng trải Lê hồi cùng Lý triệu,
Xiết bao Á-vũ với Âu-phong.
Non xanh dấu rêu màu thêm biếc,
Sông đỏ tường soi sắc lại hồng.
Âu-lạc muôn thu nền ở đó,
Cũng trông đừng thấy vẻ sao lòng.

Trần-năng Cán
Làng Tây-mỗ, Hà-đông

CMXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu cao bền khoảng ngửa trông.
Lý triệu tường kia màu vẫn trắng.
Lê hồi cung ấy vẻ thêm trong.
Xiết bao mưa gió Âu cùng Á,
Dài sánh non sông Nhị với Nùng.
Ướm hỏi đường đò xa mã khách,
Sông-lương còn đó biết hay không.

Trần-đình-Lực
Làng Tây-mỗ, Hà-đông

CMXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kìa miếu nho-gia, giống Lạc-hồng.
Luân-lý Lỗ-bang lừng bể bắc,
Cương-thường Khổng đạo rậy trời đông.
Âu trào vẫn vững đài sen Nhị.
Á-vũ khôn lay tháp bút Nùng.
Trải Lý Trần Lê nay lại Nguyễn,
Tang-thương chừng lắm, cảnh càng sùng.

CMXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Con nối, cha truyền vốn một dòng.
Chúa thánh, tôi hiền còn nhớ đức,
Nước giàu, dân mạnh cũng nhờ công.
Trải bao Tân-hỏa màu càng đượm,
Biết mấy Âu-trào cảnh vẫn sùng.
Học dẫu đổi thay, nền chẳng đổi.
Kìa tòa miếu cổ, đứng mà trông.

CMXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu từ xưa lễ vẫn sùng.
Gửa giám văn-nhân giờ thấy vững,
Lâu khuê thi-tứ biết bao đông.
Xuân-thu một bộ, quên hay nhớ?
Thù Tứ đôi dòng có tựa không!
Nào khách nho-lâm dấu đó tá,
Riêng người thiếu-nữ phải trông mong.

Cam-lâm, Ng-đức-Nhuận
Thượng-cốc, Gia-lộc, Hải-dương

CMXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu gây nên tự Lạc-hồng.
Cung vọng thánh hiền hương khói tỏa,
Bia đề khoa-giáp nét rêu xông.
Tứ-Thù bể học tràn sông Nhị,
Khuê-đẩu rừng nho ánh núi Nùng.
Đạo Khổng nghìn thu chưa đổi biến,
Lại thêm Á-vũ với Âu-phong.

Trần-bá-Thản
7, Rue des Graines, Hanoi

CMXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu uy-nghi chốn Nhị Nùng.
Bia đá khoa-danh rêu mọc lấp,
Nét vàng hiền-triết khói mờ xông.
Á Âu đôi biển lòng không đổi,
Văn vật cũng thông đạo chẳng cùng.
Trải Lý Trần Lê bao thế-kỷ,
Đời nào trông thấy cũng tôn sùng.

Nguyễn-Kỳ-Khoa
Banque de l'Indochine, Haiphong

CMXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu gây nên tự họ Hồng.
Nước Tứ sóng tràn nơi bến Nhị,
Khói hương thơm ngát chốn non Nùng.
Mấy hàng bia dựng trơ màu đá,
Một dặng thông reo trải tuyết đông.
Âu Á văn-minh nay gặp hội.
Ai ơi đạo Khổng phải tôn sùng.

Nguyễn-văn-Minh
Banque de l'Indochine, Haiphong

CMXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tổ-miếu gây nên tự Lạc-hồng.
Bia đá tạc truyền khoa hoạn hải.
Bảng vàng ghi chép sĩ nho-phong.
Dòng tuôn nước Tứ tràn sông Nhị,
Ánh sáng sao khuê tỏ núi Nùng.
Thời-đại văn-minh tuy biến cải.
Mặc ai Âu Á vẫn tôn sùng.

Nguyễn-xuân-Thọ
99, Bd Bonnal, Haiphong

CMXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Chuông trống còn vang tiếng Bích-ung.
Thủ-Tứ rộng khơi dòng nước Nhị,
Cung tường cao ngất đỉnh non Nùng.
Xây nền đạo thống ngang trời Bắc,
Dựng cột cương-thường giữa bể đông.
Kể lại người qua ai đó những?
Rõ ràng đường lối đông mà trông.

Mai-Hiên
Làng Yên-nhân, Phúc-yên

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ	26 độ
15 giờ	28 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 10 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 30.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 10 Octobre 1923*, — 3%. 56.05 — 5%. 1915-1916 74,90 — 4%. 1918. 60.10. — 5%. 1920 89.55. — 6%. 1920 87.27.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp, đến ngày 14 Octobre ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Quy-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa tối 13 Octobre hồi 20 giờ 7 phút.

Quan Toàn-quyền đi Haiphong. — Quan Toàn-quyền Merlin đến ngày 21 tháng này sẽ xuống Haiphong, nhưng hôm ấy nhằm vào chủ-nhật, ngài không muốn cho ai mất ngày nghỉ ấy thì ngài định đi thẳng ra Cái bầu, Cẩm-phả và Hongay, ngoạn xong cảnh vịnh Hạ long rồi đến ngày 25 ngài mới về Haiphong, để thành-phố nghênh tiếp. Quan Thống-sứ Bắc-kỳ sẽ đi với ngài.

Đến đầu tháng sau thì ngài bắt đầu đi kinh lược các tỉnh Bắc-kỳ, và sau khi Hội-đồng chính phủ giải tán thì ngài sẽ đi Saigon.

Quan Toàn-quyền tại Hội-đồng Thương-mại và Canh-nông. — Như lời bản báo đã nói trước, chiều hôm qua hồi 5 giờ rưỡi quan Toàn quyền đã đến thăm Hội-đồng Thương-mại và Hội-đồng Canh-nông Bắc-kỳ ở phố hàng Trống. Ngài cùng đi với quan Thống-sứ Bắc-kỳ, và hai quan cai-trị Le Fol và Dupech.

Hai ông hội-trưởng hai hội-đồng ấy là MM. Borel và Allemand ra nghênh tiếp quan Toàn-quyền, và có đem hết cả các ông hội-viên Tây Nam ra chào ngài.

Ông hội-trưởng phòng Canh-nông là bực kỳ cựu hơn cả, có thay mặt hai hội đọc một bài diễn-văn mừng và cám ơn ngài đã chiếu cố đến thăm hai hội rồi quyết với ngài rằng các ông hội-viên đều là những người tận tâm giúp việc công ích.

Rồi ông hội-trưởng thỉnh cầu những điều sau này:

1· Mở thêm các đường sá ở Đông-Pháp và nhất là ở Bắc-kỳ.

2· Việc xin khẩn điền thổ được dễ dãi hơn trước.

3· Nghiêm trị những việc trộm cướp trâu bò ở các đồn điền và đặt ra ngạch tuần cảnh để phòng ngừa những việc trộm ấy.

4· Chỉnh đốn lại việc vận-tải của Bắc-kỳ với nước Pháp.

5 Sửa sang lại con sông Luộc để tiện việc vận-tải.

6· Sửa sang lại bến tàu thủy Hanoi.

7· Chỉnh đốn lại việc gửi thư bằng vô tuyến.

8· Giảm bớt số tiền tem về việc buôn bán.

9· Thi hành tại Đông-Pháp điều luật thuộc về người ngoại quốc tậu nhà đất để ngăn ngừa bớt sự đỗ lợi.

Quan Toàn-quyền đáp lại rất là trân-trọng: ngài cám ơn hai phòng Thương-mại và Canh-nông về sự nghênh-tiếp ấy, ngài có nói rằng ngài đến thăm hai hội ngày hôm nay tức là cái bổn-phận của ngài, nhưng là cái bổn-phận rất vui thú, vì rằng được trực tiếp với các đại-biểu của các nông-gia và thương-gia ở Bắc-kỳ. Theo như lời quan Thượng-thư Sully thuở trước, ngài cũng nói rằng: «Tôi coi việc nông công thương như là những sản-mẫu của các tài-nguyên trong xứ vậy, và một quan Toàn-quyền có cái chức trách dìu dắt một xứ thuộc địa lớn lao như giải Đông-pháp này lên trên con đường tiến-bộ thì không có cái nghĩa-vụ nào thiết yếu cho bằng việc chấn hưng nền kinh tế trong nước.

Trong số ngày mai bản quán sẽ đăng nốt những lời quan Toàn-quyền đáp lại về những điều thỉnh cầu của hai hội.

Lời cám ơn của Nhật-bản. — Quan Toàn-quyền có tiếp được của quan Thượng-thư Nội-vụ Nhật-bản bức điện-tin sau này:

«Thiềm chức rất lấy làm cảm-động về tấm lòng thân ái của quí Chính-phủ, vậy xin có lời cảm tạ quan lớn và tỏ cùng quan lớn tấm lòng ân thâm của cả nước Nhật. Những vị thuốc quí báu mà hai quan bác-sĩ Metais và Laurence đã đem cho chúng tôi thật là ích lợi vô kể.

Hội-đồng bảo-hộ. — Đến ngày mai 11 Octobre Hội-đồng bảo-hộ Bắc-kỳ sẽ họp kỳ nữa để bàn định về sổ dự-toán Bắc-kỳ năm 1924. Nguyên trong kỳ họp trước, quan Thống-sứ đã phân các lẽ về việc lập sổ ấy rồi.

Bàu-cử hội-viên thành-phố. — Trong mấy ông ứng cử hội-viên kỳ trước thì duy mới thấy M. Ng-hữu-Tuấn tức Long-kỳ là công bố rằng kỳ tái bảo này lại xin ra nữa, còn mấy ông khác thì chưa thấy ông nào công bố cả. Ngay từ ngày thứ hai mới rồi, trong thành-phố đã có tin rằng kỳ tái bảo này sẽ có một số bốn ông khác ra ứng cử, nghe đâu số ấy mới có ba ông, còn một ông thứ tư thì chưa tìm thấy.

Trường Thuốc Hanoi chỉnh-đốn lại. — *Quan-báo Đại-pháp* ngày 1er Septembre có đăng chỉ-dụ quan Giám-quốc ngày 29 Août chỉnh-đốn lại trường Thuốc và trường Bào-chế ở Đông dương.

Trong đạo chỉ-dụ mới ấy thì có những điều hoán-cải như sau này:

Trường học từ nay sẽ có những chức giáo-sư thực thụ thì chức Bốc-học cũng phải thực-thụ.

Trường Thuốc Hanoi sẽ thuộc về Y-viện Paris, nhưng các sinh-viên được phép thi lấy bằng y-khoa bác-sĩ bất cứ tại một đại-học-đường nào ở bên Pháp, hoặc tại Algérie cũng được, nhất là tại các đại học đường nào có được một y-viện thuộc-địa, sau nữa các đại học-đường nào bên Pháp mà có một y-viện thuộc-địa thì cũng có thể cho các học-sinh sang học tại Hanoi được.

Kỳ thi lục-sự các tòa Nam-án đệ nhị cấp. — Kỳ thi lục-sự các tòa Nam-án đệ-nhị-cấp độ trước, đến nay vẫn chưa có kết quả thì có nhiều người không hiểu ra làm sao và lại có tin đồn rằng có lẽ phải thi lại. Nay hỏi ra thì tin ấy đồn sai và hiện nay hội đồng còn đang chấm các bài thi, chừng cuối tháng này sẽ có bảng yết tên những người trúng tuyển.

Đi Amitchéon. — Ông Ng-v-Du-thầy thuốc thí-sai tòng-sự tại nhà-thương Tế-trường (Hà-đông) thuyên sang Amitchéon đã đi chuyến xe-lửa lên Lao-kay 9 giờ 21 sáng hôm nay. Bản quán có lời chúc ông thượng-lộ bình an.

Thi bằng tiểu-học Tây. — Chiều hôm qua thi vật-lý-học, đầu bài như sau này:

Qualité du son — Intervalles musicaux.

Cuộc đánh số giúp hội trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Các vé đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận hiện đã gửi bán tại bản-quán, giá mỗi vé là 5 hào. Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thơ phải-lai (Recommandé) tính như sau này: từ một vé đến mười vé . . . : 0$11 từ mười vé đến hai mươi vé : 0 15 Đến ngày 1er Novembre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Nhà hát Tây. — Những vai đánh ca trong vụ này:

Melles Virgitti, Solange Heinont, Mickée, Bracco, Léo Dalysa Liliane Séverin, vân vân.

MM. Richand, Marciel. Kyriades; Degrange, Lauzo, Salles, Larive, Noel, Larreque. vân vân.

M. Prefzi làm chef d'orchestre.

M. Degrange làm trưởng kịch,

M. Michel Dinck làm thủ quỹ.

Bắt đầu khai diễn ngày 25 Octobre này. Tích Mai-nương Lệ-cốt, thường thường ba con ta vẫn xem chuyện hàng ngày, phường hát của ông Dupais năm nay tuyển những vai đánh ca có tiếng ở bên Tây, nào âm nhạc, mũ mãng, quần áo, tóc giả khi giới ở một nhà vẫn có danh tiếng ở Kinh-đô Paris, quí danh là M. Bertin, vẫn cho thuê những các đồ dùng về việc hát.

Michel Dinck

(Xem trang thứ ba, cột [illegible])

Số 22

ĐÁ-BIẾT-TUỒI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tả-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-nhàn [illegible] trong khi tửu-hậu trà-dư.

Tôi đáp:

— Đó là nơi Biệt-thự của Đăng-ni-tất phất huân-tước. Ông ta cũng là người hay! song không mấy khi lại chơi đây, nên chúng tôi cũng ít khi gặp mặt.

Khách nghe nói nhẩm đi nhẩm lại đến mấy lượt rồi nói:

— Đăng-ni-tư-phất huân-tước ấy ư?

Tôi tưởng là bạn thân của khách liền hỏi rằng:

— Ông có biết người ấy chăng?

Khách nói:

— Ông có biết huân-tước phu-nhân thường ở đâu không?

Tôi nói:

— Phu-nhân thường vẫn ở nhà, trong nhà thường vẫn đặt tiệc mời khách, vì vậy nên cả vùng này ai cũng biết tiếng phu-nhân.

Khách ngẫm nghĩ hồi lâu rồi nói:

— Phu-nhân vẫn ở nhà ư? chúng ta đưa danh thiếp xin vào yết kiến.

Tôi hỏi:

— Ông đi được à?

Khách gật đầu nói:

— Chống gậy đi, nếu có ngã thì đã có ông đỡ!

Hai chúng tôi liền cùng đi ra cửa, từ đây đến nhà phu-nhân, lúc đi đường không ai nói với ai câu gì. Đến lúc vào cửa rồi, khách mới kéo áo tôi mà bảo rằng:

— Để mình tôi vào hầu phu-nhân thôi.

Tôi nói:

— Thế thì để tôi phải nói với phu-nhân trước đã. Nói xong, dắt nhau đi đến quãng đất bỏ cỏ ở trước cửa, bên dưới mái hiên có bày mấy chiếc ghế mây. Tôi liền chỉ vào trong hiên, chỗ có mấy khuôn cửa sơn xanh mà nói:

— Đây là chỗ phu-nhân thường ngồi mát ông hãy đến ngồi chờ trước đây, để tôi vào nói với phu-nhân, thế nhưng bình nhật ông có từng quen biết phu-nhân hay không? bảo tôi để tôi sẽ nói hộ:

Khách nói;

— Ông vào nói với phu-nhân rằng: trước kia có một người mà đã từng cùng phu-nhân dắt tay nhau thẩn thơ ở dưới gốc cây kim-quất, trong thành Sắc-đay-nhĩ bên nước Tây-ban nha, nay xin vào yết kiến phu-nhân, nói thế thì phu-nhân tất nhiên ra tiếp.

Nói xong liền chống gậy đi lại trước hiên, ngồi xuống ghế, rồi nhắm mắt nằm nghỉ. Tôi thấy vậy biết rằng Cách-tư-thắc gượng đi như thế, cũng đã mệt lắm rồi.

Bấy giờ cửa ngoài đã ngỏ. Tôi lấy tình lân-lý, liền thong dong nhẹ bước đi vào. Hai bên lối đi trồng hai hàng cây, bóng râm rợp đất, trong lại có giếng phun nước mát mẻ cả ngày. Tôi từ trong bóng nắng đi vào trong mình nghe rất dễ chịu. Thế nhưng bốn bề vắng ngắt, không thấy bóng người, chỉ thấy một con chó con, nằm tròn ở trên ghế, làm giấc ngủ trưa! Tôi cùng con chó ấy vốn đã có quen nhau! nên chi lúc ấy nhỏm dậy trông tôi, một tai vật ra đằng sau, một tai để gần trước trán. Tôi trông thấy nó, bỗng thấy trong người sảng sốt, mà con chó thì chau mày trợn mắt, trông hình như một mụ già, trông thấy tôi vào, liền sừng sộ hung hăng, một lúc nhảy xuống, rồi ra chỗ cầu thang, chẩu mõm sủa lên trên gác. Thoáng đã thấy con thị-tỳ người Pháp, mặc cái áo đen đi xuống, đứa thị-tỳ ấy chính là đứa theo hầu nàng Phồn-hạ-thắc, con chó đã trông đứa thị-nữ, lại đưa mắt trông tôi. Công việc của nó, thế đã là xong rồi, liền lại lên nằm trên ghế!

Tôi trông thấy đứa thị-nữ liền nói:

— Tôi xin hỏi, chủ-nhân cũng ở đây ư?

Tên thị-nữ đáp:

— Vâng! chủ-nhân tôi đến đây từ hôm qua; ngài có điều gì muốn hỏi?

Tôi nói:

— Bây giờ chủ-nhân có thể tiếp tôi được chăng?

Tên thị-nữ đáp:

— Để tôi vào hỏi xem đã.

Tên thị-nữ vừa đi khỏi thì người nhà phu-nhân cũng ra, tên người nhà chè chực phu nhân đã lâu, trông thấy tôi liền nghiêng mình thi lễ.

Tôi hỏi:

— Mạc-lôi! Phu-nhân còn chưa ra ư?

Mạc-lôi nói:

— Thưa vâng! xin mời quan-lớn vào chơi trong phòng tiếp-khách, ngồi chờ phu-nhân tôi một lát.

Tôi liền theo tên người nhà đến chỗ phu-nhân, phu-nhân đương viết thư, nghe tiếng cửa hé cánh ngoài liền ngảnh lại dùng cái nét mặt nhu-mì, cùng tôi thi lễ.

Phu-nhân nói:

— Ngài hãy ngồi đợi! Tôi viết nốt bức thư đã, rồi sẽ xin ra ngay!

Tôi cùng phu-nhân, quen biết nhau từ lúc còn nhỏ. Nay vì việc Cách-tư-thắc, thành thử lúc vào tiếp kiến, tôi lại rụt rè e lệ như mới gặp nhau lần đầu.

Phu nhân người dong dỏng cao, tính thuần thục, không có cái nệ như các bà phu-nhân khác, cưỡi ngựa giỏi, săn bắn tài. Tuy huân-tước vắng nhà đã lâu, song cũng không có tai tiếng gì, đến miệng người ngoài chỉ nghị.

Một lúc phu-nhân viết thư xong, gác bút lên rồi thướt tha đi đến trước mặt tôi và nói:

— Hôm nay ông xơi cơm với tôi nhé! ở đây mới có một vị giai nhân ông trông thấy chắc phải đem lòng luyến ái!

Tôi nói:

— Người nước Mỹ phải không?

Phu-nhân nói:

— Phải! Một cô Thiên-kim tiểu-thư người nước Mỹ, song tính chất thì không giống tính chất người nước Mỹ, mà dọng nói cũng khác xa. Cưỡi ngựa thì thật là tuyệt giỏi.

Tôi nói:

— Sao phu-nhân lại quen?

Phu-nhân nói:

— Bởi có thư giới-thiệu của tòng-huynh tôi. Người con gái ấy giao du rộng lắm. Chủ nhật trước vừa mới dự tiệc với tôi đây. Nói đến việc săn bắn, thì nàng cũng là một tay thiện nghệ. Nàng vừa đến đây, định đến để thưởng ngoạn cái phong cảnh thái hòa ở nơi thôn giã. À! Cuộc đánh quần vừa rồi, gặp mưa mà phải hoãn lại, điều đó thật cũng đáng tiếc cho ông!

Tôi nghe nói, bỗng rụt rè mà rằng:

— Thưa phu-nhân! Tôi đến đây hôm nay là có ý đến để thưa với phu-nhân một câu chuyện! Phu-nhân mỉm cười rồi nói:

— Chuyện gì thế!

Tôi nói

— Nhà tôi cũng có khách, mà khách của tôi lại có phần lạ hơn là khách của phu-nhân. Cùng tôi chưa từng quen biết bao giờ. Song cứ như lời ông ta nói, thì ra ông ta cùng với phu-nhân vốn là chỗ bạn cũ. Nay ông ta ốm yếu quá, hiện vẫn ở tại nhà tôi,

Phu-nhân nói:

— Bạn cũ của tôi ư? Tên ông ta là gì?

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY · MẠ VÀNG
Máy mỏ-neo, 15 chân-kinh
Mặt và kim có chất lân-quang
BẢO-HÀNH 01 NĂM
Giá . . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
30, Phố Paul Ber., — HANOI
2005

MUỐN BÁN

Giá đặc biệt, một cái xe đạp gặp lại được « Minima Hirondelle » còn mới lắm.

Hỏi tại 50 đường Đồng-khánh, Hanoi. 3695

Rượu bổ-dào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Theo lịnh lợi-hiện in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri-khôn thì không có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ 8, tòa Nội-các phong tôi chân phẩm rằng :

Chiếu nay đại-diện phòng của MONTES qui ông, có chế ra một thứ rượu bổ để tăng sức dương qua rất tốt, vậy nên gia thưởng, trước lục phẩm thì gửi cho qui được phẩm chế-công để ở tranh-giới.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiện-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại dắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Hỉ tin. — Bản-quán được tin rằng đến ngày 12 tháng chín ta thì ông Trần-hữu-Mậu thư-ký thương ngạch Bưu-điện sẽ làm lễ vu qui cho lệnh-ái tại Nam-định.

Vậy xin có lời mừng tân-lang và tân-giai-nhân.

Một cái án mạng ở ga Gia-lâm. — Đêm hôm kia rạng ngày hôm qua, có một thằng bé gánh nước vo gạo, nghe đâu là người nhà M. Ba-Lan chết ở trong nhà bán rượu ấy. Cứ như lời người ta nói thì nghe đâu thằng bé ấy bị đánh lối mất ra.

Sở Mật-thám đã phái người sang khám nghiệm, việc ấy đầu đuôi thế nào mai sẽ rõ. Xin hãy để sở Mật-thám tra xét cho xong đã.

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản quán đã bắt đầu làm.

Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thứ lịch cho qui hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa vẽ đẹp mắt.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này :

Từ 100 trở lên. . .	0$35 một
Từ 10 đến 100. . .	0 40 »
Từ 1 đến 10. . .	0 45 »

(Tiền cước về phần các ngài chịu)

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

FÉVRIER

5

MARDI

小月 壹
Kiến Dần-tiết — Bắt Giáp-dần
壹初
Ngày Giáp-dần Bính-Thầy — Sao-Thất — Trực Kiến
KỴ-KỴ-phạm — Xuất-hành Đông thì Khai-trương — Tế-tự lễ-nghi
LỄ NGUYÊN-ĐÁN
Xuất-hành nên đi về phía Đông-Bắc và phía chính nam thì có Hỉ-thần công Tài-thần. Mà nên đúng giờ Mão, giờ Dần thì tốt, phải kiêng giờ Ngọ và giờ Thân.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này :

M. Đỗ-xuân-Trình
et 45, Rue du Coton, Hanoi.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hôn (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3502

Ngạch mật-thám. — Những người có tên sau này thì đỗ mật-thám ngày 21 Juin 1923 thì nay được bổ mật-thám tập sự ;

MM. Ngô-v-Ly, Trần-quang-Khai, Ng-văn-Vạn, Phạm-v-Sung, Ng-văn-Trinh, Đinh-quang-Trinh, Ng-đình-Chi, Liên-đình-Can, Trần-xuân-Toàn tức Bang, Vũ-v-Kính, Đoàn-hai Gi, Phạm-Rao, Ta-v-Hiếu, Ng-văn-Quế, Lê-xuân-Sơn, Ng-đình-Giêm, Ng-duy-Lung, Phạm-đình-Hoan, Đỗ-v-Tạo.

Nạn ô tô. — Chiều hôm qua, hồi 7 giờ, có một người lính Tây chừng 20 tuổi, thuộc về đội khán-hộ bỉnh đi xe mô-tô ở phía nhà thương Đồn-thủy lại, tới ngã tư đường hàng Cỏ và Rialan thì bị cái ô-tô T. 495 của hiệu Tư-đường do người chauffeur Ng-v-Lợi 25 tuổi đụng ngã. Có một người đi đường trông thấy ra nâng dậy rồi đưa về nhà-thương thì xét ra người lính bị sây sát nhiều nơi. Cứ như ý-kiến quan chánh nhà-thương binh thì phải xét bằng máy quang-tuyến mới biết được cái bệnh tình người bị thương. Còn cái xe máy thì hư hỏng mất cả. Cứ như sở Cảnh-sát thì cái lỗi này hình như tại người chauffeur ấy chẳng những không đi chậm mà lại còn kỳ-công ra hiệu cho người ta tránh nữa.

Nạn xe ngựa. — Cũng chiều hôm qua vào độ 6 giờ, có hai người con gái Tây đi xe qua phố hàng Trống, đến trước cửa hiệu Larrivé Frères thì bị cái xe song-mã có Mme Ettori ngồi đụng ngã mà xe song-mã ấy cứ đi thẳng không đứng lại. Hai người con gái bị xây sát nhiều nơi ở mình. Cái xe bị gãy nát mất một bên chắn bùn một cái xe khác của một cô con gái Tây nữa đi gần đó cũng gẫy mất một bên tay xe.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc đá bóng hôm chủ nhật. — Trong số báo ngày hôm qua có đăng lầm rằng số tiền thu được trong cuộc đá bóng là 85 đồng, vậy nay cải chính là 373p.20, trừ tiền phí tổn 19p60 còn lại là 353p.60.

Một nửa số tiền ấy là 176p80 sẽ nộp quan Đốc-lý để cấp cho các nhà bị lụt và một nửa nộp quan lãnh-sự Nhật để cấp cho các nhà bị nạn động đất bên Nhật-bản.

Nhà hát Tây. — Phường hát Tây chừng đến 22 tháng này thì tới nơi và thứ năm 25 Octobre thì bắt đầu khai diễn. Phường hát năm nay định hát ở Haiphong trước là để đến ngày Hội-chợ thì hát tại Hanoi.

Ngã xe đẹp. — M. Ng-hữu-Lâm, 23 tuổi, đánh máy chữ, nhà ở đường Belgique, hôm thứ hai vào hồi 3 giờ chiều, đi xe đẹp đến phố Paul-Bert vì tránh chiếc xe gỗ số V T 1437 mà thành ngã. M. Lâm hơi say sát ở mặt, còn chiếc xe gỗ thì không hề gì.

Xe đẹp của ai ? — Hôm qua một cậu thanh niên Hoa-kiều giắt lại nộp sở cảm phố Đầu-cầu một chiếc xe đạp, nói rằng đã bắt được ở bãi đất hoang Mariy.

Chiếc xe đạp ấy đã có một người nhà bình ở Départ des Isolés lại nhận.

Mất sát. — Nhà bán sát Descours et Cobaud xưa nay mất hàng-hóa đã nhiều mà chưa bắt được quân gian-phi lần nào cả. Đến lần này mới bắt được thì lại được một số là tên Nguyễn-văn-Lộc 19 tuổi, làm loong-toong, nhà ở làng Hàng-kênh và tên cu li Bùi-nhạc-Thường, 40 tuổi, nhà ở An-dương, chúng ăn cắp tất cả những 32 cây sát lập-là, đang giá 600 quan tiền tây, thông-đồng với người mua hàng rồi cho xếp xuống thuyền định chở đi tỉnh khác, nhưng chẳng may bại sự thì nghe đâu chiếc thuyền chở ấy đã có lệnh bắt giữ lại.

Có lẽ vì một việc này mà sở Lém phóng có thể đó biết được đồng ăn cắp sát của nhà Descours Cobaud và của các nhà khác nữa.

HẢI-DƯƠNG

Hai làng nhập một. — Làng Phiên-định, tổng Kim-quan, huyện Cẩm-giàng và làng Bình-lang, tổng Ngọc-trúc, huyện Cẩm-giàng từ nay nhập một và gọi làng Bình-phiên và tổng Ngọc-trúc.

THÁI-BÌNH

Cướp hay là trộm. — Tối hôm mùng bảy tây tức là 27 ta mới rồi ở làng Lão-khê về tổng Hà-lão thuộc huyện Hưng-nhân có một toán hơn đứa cầm gậy gộc vào một nhà kia bắt mấy con gà và đánh bậy một con chó. Chẳng may động người nhà biết thức dậy trí hô lên hàng làn thì chúng liền tẩu, hiện bắt mất mấy con gà còn chó thì chưa bắt được. Người xã đoàn và tuần tráng làng lấy đang canh ở điếm nghe thấy tiếng kêu ra đón nghẽn đuổi bắt được một đứa còn ba đứa kia chạy trốn mất. Đứa bắt được lấy xưng tên là Tám ở làng Châu thuộc về tổng Thanh-triền cùng ở huyện ấy, và cái gì thì bảo để ở nhà tên Guông người làng Phú-hà thuộc tổng Hà-lão. Hiện nay đã giải xuống quan huyện xét hỏi, nghe đâu tên bọn này đã phải ăn một lần về tội ăn cướp. Mong rằng quan trên sẽ lấy hết phép công thẳng mà trừng trị những quân bợm để khỏi những nhiễu trong chốn thôn quê. Khen thay cho ông xã kia vì lòng can đảm mà đã làm được đầy đủ bổn phận.

Rân cần. — Tại các làng An-tập về tổng Hà-lão trong mấy tháng nay xảy ra nhiều người đi đêm tối bị rắn cắn. Những người kia đã tìm lá nọ rễ kia mà rịt đắp, hiện nay đã khỏi, song chỉ còn một đứa con trai trạc 16 tuổi lúc bị cắn đã tìm nường mòn thuốc nói ở trên mà trị chữa, song cũng không hết, bây giờ chỗ mu bàn chân thành ra thối, không đi lại được, chữa cũng lần ngày mới khỏi.

Nạn cờ bạc. — Lắm khi trong báo đã ta tuần vẽ nghề cờ bạc ở chốn thôn quê thế mà các con em trong làng vẫn cứ đêm ngày tụ năm tám bọn kẻ giữ ba trình, người một đôi hèo, hết trong nhà đến xó bếp, chuồng gà, lán ta đưa nhau ra chỗ cồn đồng ngoài ruộng mà bóc lột lẫn nhau. Thật là một cái họa to cho trong làng. Các đàn anh đã vì chức trách mà ngăn cấm, song cũng không lại với cái lẽ năm mười đứa vừa người lớn trẻ con, nhiều đứa đến nỗi say cái phải cầm cuộng cỗ nương đi mà đánh gỗ. Khốn nạn thay người ta đang lúc trai khỏe làm lụng mà cỗ nác bỏ phí thì giờ chơi bời lêu lổng chẳng những thiệt hại mình mà lại làm đầu gà cho lũ tiểu chi về sau nữa.

Khốn nạn thay !!

Nhà quê lại cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Cái nạn xe lửa. — Chuyến xe điện ở Tourane ra Huế đêm hôm 3 Octobre rạng ngày 4 Octobre, khi đến gần nơi đường gác Nam-giao thì nghiễm phải một người đàn bà chết một cách rất thảm hại ! cái đầu bẹp dát như tương chẳng còn thể nào mà nhìn được mặt. Còn tay chân cũng bị lìm thương nặng ; người đàn bà ấy ăn mặc ra cách nhà khá, tuổi chừng ngoại 20. Chẳng rõ đi đâu khuya khoắt mà phải tai nạn thảm hại như thế. — Quan đã khám nghiệm và đã cho chôn, nhưng tánh danh và thân thích ở đâu thì chưa rõ.

Tập thể thao. — Bộ rày các trường học ở Huế đều có tập thể thao, mỗi tuần lễ tập hai lần ngày thứ tư và thứ sáu.

Sự tập luyện ấy do những thầy cai thầy đội ở các đồn lính tây khổ xanh đến dạy.

Phép dạy thể thao này rất kỳ và có đàng kiện thiệp hơn trước, nhưng nghe đâu có một sự bất tiện cho học-trò là những đám đất trống để dạy thể thao là nhỏ gượi có các nam thanh lắm, loài dơ bẩn, chẳng những trứ như là mảnh sành và gai góc lẫn ở trong cỏ không ai biết, nếu lắm khi thấy hỏ bão nắm, bảo qui thì có trò phải những vật dơ bẩn hoặc nhọn sắc xóe vào mình ; có lắm trò vì thế mà phải ngơn sinh ra ghẻ chốc hoặc phải xẻ rách da thịt.

Sự bất tiện ấy thật là nên quan tâm, nếu những đám đất dùng để dạy thể thao mà được quét dọn sạch sẽ và đao dụa cẩm trắp cho cho những ngựa bò vào ăn cỏ và cho ai phòng nể vào đó ; giữ cho thường được sạch sẽ thời mới là hoàn toàn sự vệ sinh cho học-trò. Điều ấy tưởng nên lưu tâm lắm vậy.

Trâu bị cọp vồ. — Chiều hôm 6 Octobre, ba người nhà quê dắt một con trâu bị cọp vồ phải hai vết thương ở về chân xau ; một vết bị xẻ một lát như lấy dao mà chém, da bị vạc một miếng to bằng ba bàn tay, thịt thâng bay xương ; một vết nữa bị vạch một nhát dài bằng ba gang, máu me chảy lênh-láng.

Trâu ấy là một con trâu kéo gỗ ở miền Châu-chữ thượng khi nó đang kéo gỗ xuống dốc thì bị con cọp vồ và kéo chão sau, trâu đi dốc lại bị gỗ kéo việc mang nặng quá nên không chống cự lại cọp, nhờ có bọn thợ rừng lấy rìu búa đuổi cọp nó mới buông con trâu ra mà chạy.

Con trâu còn có thể cứu sống được, nếu lấy rau muống mà đâm nhỏ rồi dự vào vết thương thì vài tuần sẽ lành, nhưng tánh người mình ít biết thường loài thế-vật, lại không chịu khó nước mà làm thuốc trị bệnh cho nó, thấy nó hơi bị thương hoặc phải bệnh thì đã nghiễm nhiên cái dao phong và gói ít bột để ăn tái xào và bán lấy tiền. Vì vậy mà khi con trâu đã thoát khỏi miệng hùm thì lại phải đắt vào lò hạ thịt.

Ở bên Pháp có bày luật riêng để bênh-vực cho loài súc vật đã khi đưa nó đến nhà hạ thịt nhưng cũng không phải bị trói buộc đau đớn, huống con trâu này đã bị hoạn nạn lại bị giết mà không được an thân, cho nên khi đem vào lò thịt khiến cho ai thấy cũng thương tâm muốn trị pạnh chủ có trâu, mà không biết ông ai nỡ cho rõ thì con trâu đã bị bửa giảng vào dầu.

CÁO-BẠCH

Hôm chủ-nhật tức là 14 Octobre, Tàu Văn-Võ Đại-Thần, sẽ khởi-trình hồi 4 giờ chiều chạy sang Packhoi, Hoihao, và Hongkong.

Tàu này chở được một nghìn năm trăm tấn, (có chín mã-lực) chạy khỏe lắm. Qui-khách ai có gửi hàng, hay là lấy về đi tàu, cứ đến nhà số bốn, (4 bis) ở đường Francis Garnier, Haiphong, đấy là nhà giấy. 3690

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Mùa lúa trái. — Đó này đồng điền đã chín, mùa gặt đã bắt đầu.

Nhưng coi bộ có phần thua thiệt nhiều ; vì bị mất một kỳ nước lúa trung tuần tháng sáu cho đến trung tuần tháng bảy, là chính lúc cây lên cần một nước lắm.

Bởi mùa màng thua kém, cho nên lúa mới gặt lên mà giá đã cao lắm. Đã hơn một đồng bạc một vuông ; còn lúa sẽ thì đã hết rồi.

Vậy các nhà đồng điền phải nên lo sự cái đói khổ về sau, đừng cóham giá cao mà lật đật bán hết đi ; rồi sau phải mua giá đắt.

Khéo giả làm bộ. — Cách mấy hôm vừa rồi đây thấy có một người đàn ông, ăn mặc thô sơ, vai mang khăn gói, đi rảo các nhà ; mà hễ vô nhà nào thì cứ làm thinh, mỗ gói ra lấy một tập giấy có biên mấy đồng chữ lớn bằng bút chì ; lại để ra hai cái bút chì nữa, lấy tay chỉ vào cho người chủ nhà xem, rồi biết chữ thì biểu được là xin tiền xin lúa để tu bổ nhà phật, còn si không biết chữ thì cam nghề, không biết ngỏ nào mà rờ. Có bữ người ấy việc chi thì cũng vô lối, vì người ấy ngậm miệng làm thinh, như người câm điếc.

Vậy thì thay mặt đổi lời cho ông phật để kiếm tiền chi độ mà trở trở như khác gỗ thì làm sao cho tiện việc ? ?

Hay là thay mặt đổi lời ai, mà mượn tên ông phật, nên phải ngậm miệng làm thinh cho khỏi đối đáp những câu cật vấn lôi thôi ? Như vậy thì không được mấy xu.

Như mở được miệng kêu nài thì chắc có lẽ khá hơn.

SĂN-NHIỄN-ĐÀI

Hội Săn nhiễn-đài họp đại-hội-đồng thường niên

Đúng 1 giờ chiều hôm chủ nhật 14 Octobre 1923, xin mời các ông các bà có cổ phần ở hội « Săn-nhiễn-đài » đến họp Đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-may, số nhà 13, tỉnh Hanoi.

LE CONSEIL D'ADMINISTRATION

Tôi thứ tư 10 Octobre 1923

HẠNH-NGUYÊN CỐNG HỒ

Ông xanh khéo nhẽ cợ cân.
Chưa vui loan phượng đã sầu bắc nam.
Làm cho chi tại chi tam.
Rồi ra đỏ lại vào ngâm mới thôi.

Tối thứ năm 11 Octobre 1923

NHỊ ĐỘ MAI

(Mai, Hạnh tương tư)

Bẩn sầu thôi lại mua vui.
Thân đưa quan gập hẩn hoi một nhà.
Mai, Trần khi chiếm khôi khoa.
Lư, Hoàng, hết kiếp xấu ra trận đồn.

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐÔNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-mùn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khâu sẵn, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, hàng nội hóa và bán lẻ.

Tổng cục : Bát-tràng phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Saigon đường Catinat, 46, đường Bonnard, 30.
Công-nghệ tại Thái-bình-tỉnh.

Hàng tốt giá hạ, qui khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có nhắc lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Đệ Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Cáo-đình-Mai dit Kim-Diêu

Số nhà 8, con đường Nghĩa-địa, (Rue de la Cimetière)
Ngay cửa nhà thương chó trông sang

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ vân vân. Xin các qui-khách đáng gỗ, lim, táp, cũng đã có. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giúm cho hiệu tôi, xin cảm ơn.

Hiệu GIU-ICH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu CON GÀ VÀNG.

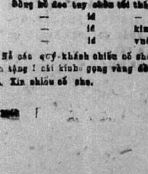
Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư, Ở ĐƯỜNG CHANNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên : 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất cần kíp cho tất cả mọi người, Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng tỏ-tha.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1 $ 00

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản hiệu vì giá bán quá rẻ quan nên chẳng lời xin bảo-hành mỗi cái 1 năm nhưng giá không bột thời xin bảo cái kiểu giống trong tờ báp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay nhãn tốt thấy giờ		giá trước	9 $ 50	nay	5 $ 00
— id	—	có kim ly	—	6 00	3 00
— id	—	kim thép và kim vàng	—	4 10	2 50
— id	—	vuông thực xinh	—	3 50	1 50

Hễ các quý khách chiếu cố cho 2 cái mà không hết giá, chúng giả trong 1 cái kinh tặng 1 cái kính giọng vàng đủ mỗi vỏ 1 cái hộp kính xinh-xinh và có quai xách nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
Phố hàng Ngang, HANOI

KEM BERTHUIN

Pachod Frères & Cie

1060

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, hiện có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc kỳ thì khác nhau lắm. xin các quý khách nhận rõ hiệu rượu ÔNG SAO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu làm quản-lý ở Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grande Marque Got-Frères, giá vừa rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bán-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu-cố đến cho.

Ông nói số 367

2072

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đẹp biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và **rất** quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25 một chai lớn**, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu **Bào-chế MONTÈS, 64, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

CẢM mới và cũ, HO

HO RAN NGỰC

trừ tuyệt nhọc bổ

Solution Pantaubergе

bằng hai lần rồi và người bịnh HO LAO

Giá mỗi chai bốn quan

L. PANTAUBERGE,

Ancien Interne des Hôpitaux, Lauréat de l'Ecole de Pharmacie.

Đang thời, Những bịnh như là: XANH-XAO, ỐM-GẦY, ĐAU LƯNG mỏi gối cần trị TIN-THẦN thì Thầy-thuốc đến chữa bằng lọ

NUCLOCITHOL

Thuốc này HIỆU LẮM, trừ bịnh dâm-mà mà lại trừ tiệt cốt bịnh.

Thuốc **NUCLOCITHOL** làm xanh sáng MÁU-HUYẾT và cứng-cát GÂN-CỐT.

Thường người ta dùng nó khi đau mới giới đăng cho nam lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh kể trên đây.

Cách uống: sáu hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILBAUD Thầy bào chế thuốc nhức lượng tại TOURS (France)

Tiệm tại **Hanoi**: Tiệm thuốc của ông **Ed. CHASSAGNE**

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Thứ năm 11 Octobre

Khánh-Thành

VỀ SỰ XỬA ĐỔI LẠI

Có bán hạ giá tất cả các gian

Ann. Tél.: MAGASINRIS — TÉLÉPHONE N° 188

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào thường không ai còn không biết: sưng bóng quang, sưng nổ-đẹ hộ tuyến, sưng đích hoàn, sưng niệu-quản. Mà đàn bà thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phần bộ cũng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta sở dĩ biếng nỗi bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thụt nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa ráy cũng khó làm cho được có ích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều thì thuốc dùng vào người đau lại không chịu được, thành ra nổi ọe, đau thận, đi rắn. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc qui báu mà sống vào đã chịu ấy, thì có bệnh tiết chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho dễ tiêu hóa, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm sưng niệu hệ tuần hộ. Thuốc ấy rửa cạnh niệu quản, làm cho thêm số niệu thấy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí hư, chớ nên quên dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam tỉnh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh để lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo càng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi:

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đới, bụng kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Đàng huyết, lị huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cứu mụn, đau mắt mang mộng, mỗi chai 2 hào.

Đại-lý: Hiệu *Vạn-An*, Phố Yên-thái, tỉnh Yên-bay; hiệu *Linh-Sơn*, chợ Dương-đình, huyện Chí-linh.

2057

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ

nên vào ông đã dùng đủ các thứ thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thuốc với **POMMADE ROYER**, dùng độ ngày tận tiệt mà không khỏi tiền.

Ở Paris bắt tại hiệu bào chế DEPOT, 228, R. St Martin

Ở Hanoi bắt tại hiệu Dr. CHASSAGNE

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh —

Nan-hoa — Vải lợp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

Pousse-Pousse Saigonnais

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Kính cáo các nhà mắc phải bệnh trĩ

Tôi mắc bệnh trĩ, thuốc thang mãi không khỏi sau nhờ M. TCHUONG-QUAY-LAM, ở hàng Đường, số nhà 26, Hanoi, chữa cho, trong vòng ba tuần lễ thì khỏi hẳn.

Trong khi chữa không đau đớn gì và tôi vẫn làm lụng như thường.

Vậy có mấy lời cảm tạ lương y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

HOÀNG-TIỆM-HỒNG

16 bis 3, Rue de la Citadelle, Hanoi

LAXO SODYL

Một thứ hạt gập chất muối của loài quả thì xui bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.

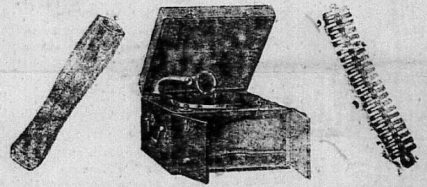
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

HANOI

Bản-hiệu có bán [illegible] mới về đồ rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có chữ [illegible] hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Sài[illegible]ou, tiếng Tây.

Bản hiệu có bán cả [illegible] điện rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ sinh.

Bản hiệu mới có thứ mới « SMALLINE » để [illegible] đĩa hát rất rẻ mỗi tờ là 0$60.

Này kính cáo.

55 83

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đã biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thọ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lại nói chuyện *Bạch lão-gia* lui vào nhà trong, nàng *Hồng-ngọc* đón mà hỏi rằng:

— Hôm nay có khách lạ nào đến thử?

Bạch lão-gia nói:

— Không phải khách lạ nào đâu! Nguyên người này tức là chàng họ *Tô* mà hôm nay cậu-phụ con có viết thư tiến-cử về việc hôn-nhân của con đó.

Nói xong, lại trao phong thư của *Ngộ* hàn-lâm cho nàng *Hồng-ngọc* xem. Nàng *Hồng-ngọc* cầm xem, thấy trong thư nói chàng họ *Tô* có ý mừng thầm, cứ yên trí là *Tô-hữu-bạch*.

Nàng *Hồng-ngọc* lại thấy *Ngộ* hàn-lâm nói là khi trước vì nàng kén rể, cũng gọi gả cho *Tô-hữu-bạch*, càng thêm vui-sướng trong lòng.

Nàng giả cách hỏi rằng:

— Chàng họ *Tô* tên gọi là gì? Hình-dáng người này có quả như lời cậu-phụ con nói hay không?

Bạch lão-gia nói:

— Người này tên gọi *Tô-hữu-đức*. Khi trước cậu-phụ con thuật chuyện cho ta biết rằng chàng đã đỗ cử-nhị tuổ-khảo vựa rồi. Chàng là người có tài-tình, hình-dung tuấn-nhã. Ngày nay trong thư, cậu-phụ con lại ngợi-khen như thế, thì mà ớ sao ta trông người thân-thể đầy-đủ, mới năng bẻo-lẻo, nhưng còn về phẩm tuấn-nhã thì vị-tất đã phải.

Nàng *Hồng-ngọc* nghe nói *Tô-hữu-đức*, nhưng vì trong lòng đang nghĩ *Tô-hữu-bạch*, thành ra cứ yên-trí hiểu lầm, không nghi ngờ chi cả, dẫu *Bạch lão-gia* bảo là không phải người tuấn-nhã, rằng *Hồng-ngọc* cũng không tin lời.

Nàng nói:

— Cậu phụ con kén chọn người này đã lâu, không phải mới từ bây giờ, tất cũng có điều khả-thủ. Chẳng biết cớ sao cách kén-chọn của cậu-phụ con lại khác với cách kén-chọn của thân-phụ vậy.

Bạch lão-gia nói:

— Hôm nay ta mới trông thấy, bẻo-lẻo xem chưa được thông chắng. Để hôm khác ta mời đến chơi, bấy giờ sẽ xem kỹ. Nhưng chỉ hiềm về nỗi đã một chàng họ *Trương* ở đây rồi, bây giờ biết khu-xử ra thế nào?

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Xin thân-phụ cứ lấy tài-mạo mà xét-đoán, chớ nên có ý thiên-tư.

Bạch lão-gia nói:

— Chàng họ *Tô* dẫu không đẹp lắm, nhưng so với chàng họ *Trương* hình như có phần hơn, còn nói về tài văn-chương thì mấy bài thơ của họ *Trương*, ta rất lấy làm kinh-phục. Chàng họ *Tô* này chỉ bằng ở lời cậu phụ con nói, chớ ta chưa diện-hoạch, cho nên trong lòng luống những phân-vân, chưa quyết-định ra thế nào.

Nàng *Hồng-ngọc* nghĩ thầm: họ *Tô* cùng họ *Trương* về sự đẹp xấu, khác nào như một vực một trời, Thân-phụ ta vốn có con mắt tinh đời, không biết cớ sao ngày nay lại làm-cầm mà nói như thế. Ta chẳng là tuổi già hoa mắt, chi bằng bảo thân-phụ mời hai chàng cùng họp với nhau thì vàng thau tự-khắc phân biệt rõ ràng vậy.

Nàng *Hồng-ngọc* nghĩ vậy, liền nói:

— Muốn phân-biệt hơn kém, cũng chẳng khó gì. Nếu thân-phụ còn ngần-ngại không quyết thì sao không họp cả hai chàng lại mà diện-hoạch một bài. A dề ai hay, tự khắc biết rõ, sau này tuy ta kén chọn, chúng cũng không oán-trách được điều gì.

Bạch lão-gia nói:

— Con nói rất phải! Để ngày mai ta mời chàng họ *Tô* đến, và bảo chàng họ *Trương* ra tiếp, rồi làm-thời nghĩ một cái đầu bài khó, bắt hai chàng làm, hay để tự khắc nó bày ra đó.

Lại nói chuyện *Trương-qui-như* vẫn mua chuộc mấy đứa hầu-hạ trong nhà *Bạch lão-gia*. Câu chuyện *Tô-hữu-đức* đến cầu hôn hôm ấy, qua ngày hôm sau đã có người báo với *Trương-qui-như*.

Trương-qui-như nghe tin, giật mình kinh sợ ma hỏi rằng:

— Người đến cầu-hôn ấy là ai?

Tên người nhà nói:

— Một người họa-trò ở thành *Kim lăng*, tên gọi *Tô-hữu-đức*.

Trương-qui-như nghe nói, không phân-biệt âm-hưởng, cũng cứ yên-trí là *Tô-hữu-bạch*, nghĩ thầm: Đứa sinh-sinh này thảo nào không tin-biệt ta mà vội đi, thành ra hẳn đi nhờ *Ngộ* hàn-lâm viết thư làm mối, để định cướp việc hôn-nhân của ta, nghĩ thật khả-ố! Và ta ở đây, dẫu có việc hôn nhân, nhưng hễ người vẫn là một ông thầy dạy học. Bây giờ hẳn nghe-lỏm-nhiên đường chính mà đến cầu-hôn, người hẳn đã có về tuấn-nhã, mà dẫu diện bạch văn-thơ, hẳn cũng không cần. Hễng chi mấy bài thơ tân-liêu và khúc Hồng-lê-hoa kia tại là của hẳn làm, nếu *Bạch lão gia* xét ra thì tất thuận gả cho hẳn. Cái công-phu ta trong bấy nhiêu ngày, há chẳng nỡng phí lắm ru! ta tất phải nghĩ kế chi mà khu-trục được hẳn thì tơ mới bỏ lòng vậy.

Trương-qui-như nghĩ quanh nghĩ quẩn, rồi lại nói một mình rằng:

— Khi trước *Tô-hữu bạch* đã thuật chuyện cho ta biết rằng *Ngộ* hàn-lâm muốn gả con cho hẳn mà hẳn không thuận. *Ngộ* hàn-lâm rất lấy việc ấy làm tức giận, khi nào lại còn chịu viết thư làm mối, bà chẳng lẽ lắm ru!

Trương qui-như còn đang ngẫm-nghĩ thì bỗng thấy *Đồng vinh* cầm thiếp đến mời mà thưa rằng:

— Ngày mai lão-gia tôi có thỉnh chàng họ *Tô* đến nỗng *rượu*, xin mời tiên-sinh ra tiếp.

Trương-qui-như nói:

— Ông già đến đây tìm hay, tôi đang muốn hỏi chuyện ông già: hôm trước chàng họ *Tô* đến bái-kiến *Bạch lão-gia* là vì việc chi thế?

Đồng vinh nói:

— Quan *Ngộ* hàn-lâm có viết thư tiến-cử về việc hôn-nhân của tiên-thư tôi đó.

Trương-qui-như nói:

— *Ngộ* hàn-lâm tiến cử người ấy về cái gì?

Đồng-vinh nói:

— Cậu chuyện ấy dài lắm! *Ngộ* hàn-lâm trước là cậu-phụ tiên-thư tôi, khi lão-gia tôi đi sứ vắng thì tiên-thư tôi đến ở nhà *Ngộ* hàn-lâm. Bấy giờ *Ngộ* hàn-lâm thấy chàng họ *Tô* đỗ đầu kỳ tuổ-khảo, lại nhân được xem một bài thơ của chàng họ *Tô* đề ở trong chậu, mới muốn đem tiểu-thư tôi mà gả cho chàng, nhưng chưa không thuận. Mới đây không biết vì cớ chi chàng lại đến nói, vậy nên *Ngộ* hàn-lâm viết thư tiến-cử với lão gia tôi.

Trương qui-như cười nhạt mà bảo rằng:

— Cứ như lời nói ấy thì *Bạch lão-gia* cũng tiểu-thư kén-chọn trong bấy nhiêu lâu, chẳng ra kén-chọn mà thôi, chẳng qua đứng kêu-chọc cho rồi!

(Hồi sau)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)